
Kamp mot den globale røykeepidemi

FRA FORENINGEN

ELLEN JUUL ANDERSEN

Informasjonsavdelingen

Generaldirektør Gro Harlem Brundtland i Verdens helseorganisasjon holdt åpningstalen på den 11. verdenskongress om tobakk eller helse i Chicago i august. Å skape en fremtid uten tobakk var kongressens tema.

Generaldirektør i Verdens helseorganisasjon Gro Harlem Brundtland. Foto E. J. Andersen

Gro Harlem Brundtland understreket at røyking er en epidemi som må bekjempes bl.a. med kunnskap.

– Selv om de industrialiserte landene viser positive tendenser når det gjelder tall for røyking i befolkningen, vil dødeligheten på verdensbasis sannsynligvis stige fra fire millioner dødsfall i 1998 som skyldes røyking, til ti millioner i 2030. I offisiell helseterminologi er disse tallene sammenliknbare med HIV-epidemien. Over 70 % av dødsfallene vil komme i utviklingslandene, sa Harlem Brundtland.

Da konferansen åpnet, startet en digital klokke som viste antall dødsfall som skyldtes røyking mens konferansen pågikk. Professor Tore Sanner, som leder Tobakksfritt, sier at i motsetning til tidligere år hvor man har snakket om et tobakksfritt samfunn, var

mange nå opptatt av å diskutere mindre skadelige nikotinprodukter.

– Faren med nikotinprodukter som virker mindre skadelige, er at man ikke vet langtidseffektene av disse, sier Sanner.

Den internasjonale Global youth tobacco survey som nylig er publisert i WHO-bulletinen, er en undersøkelse med 50 000 barn i alderen 13 til 15 år i 12 utviklingsland. Av disse barna hadde 24 % forsøkt å røyke og 9 % oppgav at de var røykere. En firedel av røykerne sa de hadde startet før de var 11 år gamle. 68 % sa de ønsket å bli kvitt uvanen.

– Til tross for dårlige nyheter har det skjedd en global endring i de senere år. Gjennom tiltaket Verdens røykfrie dag kan man se en økning i regjeringers og enkeltpersoners utspill for økt tobakkskontroll, sa hun. Harlem Brundtland sa at over hele verden ser man at grasrotbevegelser påvirker regjeringer slik at de begynner å reagere med tiltak for å regulere tobakksindustrien.

– Disse tiltakene konsentrerer seg om noen få og virksomme tiltak, som økning av pris, forbud mot tobakksannonser og sponsing fra tobakksindustrien, bedre tilgang til røykesluttaktiviteter og kunnskap, erklæring av røykfrie områder og bedre kontroll med smugling, sa generaldirektøren.

Publisert: 20. september 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. juli 2026.